

Voorwoord

Stichting Open Monumenten Comité presenteert hierbij het jaarverslag 2022. Bestuur legt hiermede (financiële) verantwoording af voor de door haar uitgevoerde activiteiten.

Ontstaan geschiedenis Stichting

Op 7 maart 2013 heeft het College van Burgemeester en Wethouders besloten, na overleg met de besturen van Stichting Wijnhuisfonds en Historische Vereniging Zutphen, dat de organisatie van het Open Monumenten Weekend door een nieuw Comité zal worden overgenomen.

Doelstelling van de stichting

In de statuten is de doelstelling van stichting Open Monumenten Comité Zutphen als volgt vastgelegd:

“De Stichting heeft als doel: het organiseren van open monumentendagen met ondersteunende culturele activiteiten, en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn”.

Organisatie Comité 2022

Het organisatie Comité zag er in 2022 als volgt uit:

Namens Historische Vereniging Zutphen:

- Ineke Hissink-Kapper, voorzitter
- Eric van Schie, secretaris, vice-voorzitter
- Henk Sieben, penningmeester
- Hester van Wensveen, lid
- Antje van Dijk, lid

Namens Stichting Wijnhuisfonds:

- Dorine Boerboom, lid

Namens (voorheen Zutphen op Zondag):

- Anneke van Rooij, lid

Namens Stadsgidsen (Gilde en SAZ stadsgidsen) Zutphen:

- Jan Westerik, lid

Namens Monumentengidsen Zutphen:

- Marianne Braun, lid

Het comité ontvangt waar nodig ambtelijke ondersteuning vanuit gemeente Zutphen. Het organisatie Comité is hiermee gewijzigd ten opzichte van 2021.

Jaarthema's

Naast het landelijke thema "Duurzaamheid", was ook het themajaar "1572", de geboorte van Nederland verweven in de Zutphense Open Monumentendagen. Veel monumenten hebben in hun rijke historie vaak meerdere functies gehad: ze zijn doorontwikkeld met de tijd. Eeuwenoude monumenten zijn daarom in de basis al duurzaam, omdat ze nog steeds deel uitmaken van onze huidige samenleving.

Van te voren werd via de diverse media, waaronder gedurende een aantal weken een informatief persbericht in Contact Zutphen Warnsveld, aandacht aan (het thema) van Open Monumentendagen 2022 gegeven, waarbij vooral ook particulieren in Zutphen, Warnsveld en De Hoven van harte werden opgeroepen hun monument of historische tuin tijdens Open Monumentendagen te delen door letterlijk de deuren te openen op 10 of 11 september, of door een filmpje te maken of een foto met een tekst te delen op onze sociale kanalen. Op deze wijze werd breed bekendheid gegeven aan (het thema van) Open Monumentendag Zutphen 2022 en werd bij elk mediabericht een bepaald plaatselijk monument speciaal onder de aandacht gebracht.

Ongeveer vijftig historische gebouwen, ateliers, torens en musea waren tijdens het Open Monumentenweekend gratis toegankelijk.

Opening en uitreiking Paltsprijs

Op vrijdagmiddag 9 september vond in het Koelhuis de officiële opening van Open Monumentendag Zutphen 2022 plaats met de uitreiking van de Paltsprijs. Deze prijs wordt elke twee jaar uitgereikt door het Wijnhuisfonds en is bedoeld voor particulieren en bedrijven die hun pand of locatie op cultuurhistorisch verantwoorde wijze hebben opgeknapt. Na het welkomstwoord door voorzitter Ineke Hissink, opende wethouder Sjoerd Wannet officieel Open Monumentendagen 2022. Daarna ging men over tot uitreiking van de Paltsprijs met begeleidende woorden van Agnes Koster, afdeling Monumentenzorg gemeente Zutphen, afgewisseld met Marcel Wendrich en Marieke Schriks van het Wijnhuisfonds.

Winnaar van de Paltsprijs 2022, zowel voor de deskundige jury als de publieksjury, werd het project aan de Beukerstraat en Oude Wand. Het gerestaureerde monumentale pand versterkt de cultuurhistorische kwaliteit van Zutphen. Een verdiende winnaar!

Na afloop van de Paltsprijs kon het publiek een exclusieve rondleiding krijgen door Het Koelhuis. Dit pand is met respect voor de historie herontwikkeld van leegstaande boteropslagplaats tot toegankelijke evenementenlocatie met café, dat zich nadrukkelijk met de omgeving duurzaam wil verbinden. Een monumentaal gebouw dat uitstekend past bij het jaarthema Duurzaamheid.

Open monumenten weekend 10 en 11 september 2022

Naast optredens van koren verspreid over diverse monumentale locaties en tijdstippen, zorgden dweilorkesten op zaterdag en Ambact21 -doe en beleef techniek voor de jeugd- op zondag voor extra sfeer en activiteiten in de stad. Daarnaast waren er op diverse locaties tentoonstellingen rondom het themajaar 1572 te bezoeken.

Tijdens beide Open Monumentendagen waren er stands in de Burgerzaal van sponsoren en verenigingen, waaronder een stand met vrijwilligers van de Historische Vereniging Zutphen, die historische boeken van Zutphen en omgeving verkochten. Deze verkoop van voornamelijk tweedehands boeken verliep uitstekend. Vanaf de Burgerzaal kon men zich ook opgeven voor een excursie wandeling onder leiding van een stadsgids.

(Minder valide) bezoekers konden tijdens de Open Monumentendagen tussen 's Gravenhof en Nieuwstad (Isendoornstraat) een ritje maken met een oldtimer autobus. Op deze wijze werd de verbinding tussen diverse stadswijken makkelijker gemaakt. Vele bezoekers, jong en oud maakten hiermee graag een ritje.

Speciale aandacht was er op de zondag voor het Monument van het Jaar: Het Metaheir Huisje op de Joodse Begraafplaats te Zutphen.

Metaheirhuisje Joodse Begraafplaats – Monument van het Jaar

Vanwege de aard van het monument werd dit keer niet op zaterdag, maar op zondagochtend om 11.30 uur het Monument van het Jaar “onthuld”. Wethouder Sjoerd Wannet vertrok daarvoor om 11.00 uur samen met bestuursleden Open Monumenten dag in het duurzame elektrische Stap in Stap Uit bus vanaf het 's Gravenhof naar het Metaheirhuisje op de Joodse Begraafplaats. Terplekke gaf hij het startsein voor de crowdfundingactie.

Sinds 2016 kiezen gemeente Zutphen en Open Monumentendag Zutphen een project waarbij Zutphens erfgoed op een bijzondere manier wordt behouden en versterkt. Dit jaar viel die eer te beurt aan het Metaheirhuisje, Joodse Begraafplaats.

Het huisje, gebouwd in 1887, is in 2013 gerestaureerd, maar toen werden de openslaande deuren aan de zijde van de begraafplaats niet vervangen omdat de middelen op waren. Vervanging is nu dringend nodig. Bovendien is het schilderwerk van het huisje na bijna 10 jaar in slechte staat. De benoeming tot Monument van het Jaar en de daaraan gekoppelde crowdfunding is een eerste stap om de financiële middelen bij elkaar te krijgen. Op deze zonnige zondagmorgen lieten velen zich door de vrijwilligers van de Joodse Begraafplaats rondleiden over deze indrukwekkende begraafplaats en kregen uitleg omtrent inrichting en gebruik Metaheirhuisje.

Erfgoedthema 2022

Ook aandacht was er tijdens Open Monumentendag voor het erfgoedthema 2022 gemeente Zutphen, waarbij men aansloot op het landelijke thema 1572. Op diverse locaties waren tentoonstellingen rondom het themajaar te bezoeken. Zo kon men in het Regionaal Archief Zutphen meer over de eerste boekdrukken van Zutphen ontdekken en bekeken velen in Musea Zutphen de tentoonstelling “Als stadsmuren konden spreken” over 1000 jaar vestingstad Zutphen. In het Noorderhavengebied was naast erfgoedpanden als Het Koelhuis en Driekant, ook monumentaal rivier erfgoed te bewonderen in de Museumhaven.

Boekenverkoop

In de burgerzaal was naast stands van diverse sponsors ook een stand aanwezig waarin Historische Vereniging Zutphen een grote Boekenverkoop met boeken over Zutphen verkocht. Hier werd menig boek verkocht, hetgeen ook geheel aansloot bij het thema van Open Monumentendag 2022: Duurzaamheid. Het hergebruik van boeken past daar uitstekend bij.

Kinderprogramma

Dit jaar was er uiteraard ook voor kinderen en gezinnen weer van alles te beleven. Musea Zutphen, de buitensociëteit en Erve Eme hadden diverse leuke activiteiten voor kinderen op het programma staan. Vanuit Open Monumentendag was er een poppenkast in Schuilkapel De Wildeman en in het kader van het lokale themajaar 1572 was er gekozen voor een grotere kinderactiviteit bij de Spanjaardspoort; de plek waar de Spanjaarden in 1572 Zutphen binnendrongen. Hier konden kinderen op beide Open Monumentendagen vanaf 13.00 uur via speciale opdrachtjes tot ridder worden geslagen. Terwijl de kinderen aan de slag gingen met het maken van een eigen zwaard of stokpaardje was er ondertussen een verhalenverteller. Daarna werden ze officieel tot ridder geslagen. Het was een meer dan groot succes! Ook stond er in het programmaboekje weer de stempelactie waarmee kinderen een gratis ijsje bij Talamini konden verdienen. Ook hier werd door veel kinderen enthousiast aan meegedaan.

Ambacht21

Op zondag was er voor de wat oudere jeugd bovendien Ambacht21. Tijdens dit doe- en beleeffestival in de binnenstad, voornamelijk op de Zaad-, Hout- en Groenmarkt kon iedereen op een leuke en actieve manier kennismaken met (nieuwe) techniek. Ambacht 21 werd dit jaar voor de tweede keer gelijktijdig gehouden met Open Monumentendag. Het versterkt elkaar. Kinderen (en ook volwassenen) konden hierbij zelf aan de slag met techniek en kunnen zich zo ook oriënteren op een beroep in de technieksector.

Wie ontwikkelt de elektrische auto verder? Hoe houden we monumentale gebouwen in Zutphen in stand? Tijdens Ambacht21 werd hier op een ontdekkende wijze aandacht aan besteed. Zanger Pjotr opende dit festival als onderdeel tijdens Open Monumentendagen op de zondagmiddag. Ambacht21 is een perfecte combinatie met Open Monumentendagen Zutphen en het comité hoopt dat ook in 2023 Ambacht21 tijdens Open Monumentenzondag mogelijk zal zijn.

Programmaboekje 2022

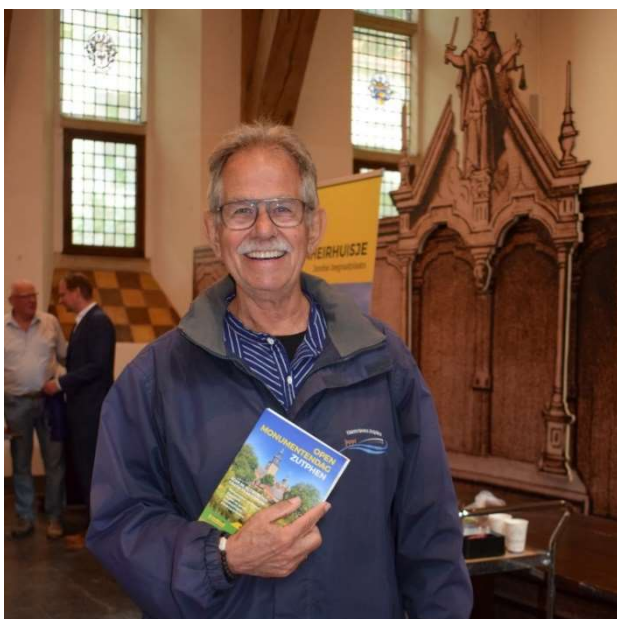
Speciaal voor Open Monumentendag was ook dit jaar weer een programmaboekje gemaakt. Hierin alle monumenten die werden opengesteld tijdens het weekend, de openingstijden, hoe en waar je je kon aanmelden voor rondleidingen en het overige programma. Het boekje was vanaf eind augustus gratis af te halen bij de VVV, de bibliotheek en diverse andere locaties in Zutphen en Warnsveld.

Informatiecentrum

De Burgerzaal aan de Lange Hofstraat 4 was wederom het officiële startpunt van Open Monumentendag Zutphen. Tegelijkertijd ook een van de monumentale highlights van de stad. De Burgerzaal was op 10 en 11 september geopend van 10.00 tot 17.00 uur op zaterdag en van 11.00 tot 17.00 uur op monumentenzondag. Hier was dan ook het gratis programmaboekje verkrijgbaar wat in grote getale door bezoekers werd afgenomen.

Enthousiaste reacties

Ook de rest van het weekend was goed gevuld. Het monumentenweekend werd in grote getale bezocht. De voorzitter Hissink verwoorde dit na afloop: "Met de openstelling van zo'n vijftig monumenten, gebedshuizen en musea en zo'n twintig ateliers en daarnaast ook nog diverse optredens, wandelingen en rondleidingen hadden we geen beter gehoor kunnen geven aan het thema van dit jaar. In de hele gemeente en bij alle deelnemers was er veel belangstelling van enthousiaste bezoekers die zeer te spreken waren over de stad én haar gastvrijheid."

Deelnemers Open Monumentendagen 2022

Burgerzaal, Walburgiskerk, kerktoeren en Librije, Baderorgel, Metaheirhuisje Joodse Begraafplaats, Driekant Ambachtscentrum, Elisabeth Kapel, Broederenkerk, Leger des Heils, De Overtuin, Brandkas van Henny, Sareptahof, Museumhaven Zutphen, Berkelpoort, Leeuwekoppenhuisje, Huis Welgelegen, Kruittoren, De Bleek, Graafschaploge, Dat Bolwerck, St. Barbaros Moskee, Het Koelhuis, Schuilkapel De Wildeman, Regionaal Archief Zutphen, Het Koelhuis, Gewelvenkelder eetcafé Uffie's, Synagoge, Het Dagelijks Bestaan, Het Volkshuis, Brandewijnstokerij v/h Mispelblom, Ontmoetingscentrum en Bibliotheek, Warkense Molen, Watertoren, Vrijmetselaarsloge Karel van Zweden, Groote of Oranje Sociëteit, Sint Jan de Doper, Sculptuurhuis de Egge, Oosterberg Buiten sociëteit, Martinuskerk, Wijnhuistoren, carillon en clockhuys, Driekant Broodcafé, Molen nooit gedacht, Evangelisch-Lutherse Gemeente Zutphen, Antiquariaat Sigma, Stadsboomgaard en Vogelpark, Proeflokalen, Oude Wasserij de IJsselstroom, Huize 't Velde, Atelier Spiegelstraat 4, Kunstlokalen Marsweg 118, Theaterwerkplaats De Rode Hoed, Themadag Terug in de Tijd, Spitaalstraat, Tekenen VOF, Atelier Telic Art, Henry F. Dijkhoff, Atelier Marianne Kraster, Museum de Opkamer, Atelier Loes Jongkind, Musea Zutphen, Atelier Dorine de Soet, Atelier De Grutmolen, Atelier Hanneke Verhey, Atelier Indenhof, Marspoort Galerie, Museum Boer Kip, Museumwinkel 't Snoepje, Open dag Watersportplatform De Marshaven (afgelast vanwege droogte/laag water), Atelier Miriam Verbeek, Atelier Nicole Karrer, Vroeg Middeleeuws Erve Eme, Popkoor Swingfun, Arabesk, Poppentheatergroep "De Kiekkast", Accordeonvereniging Amady Brummen, Opera Op de Oude Bornhof, Toonkunstplus Zutphen, Hanzehof en Muzehof, Baderorgel, Folkloristische dansgroep De Iesselschoters, Koninklijk Zutphens Mannenkoor, Toonkunst Zutphen en omgeving, Koor Fermata, Werkgroep Bouwhistorie, Rondleidingen Gilde en SAZ, Rondleidingen Nieuwe Stadhuis, Wandelingen langs Stolpersteine, Historische Vereniging Zutphen, Erfgoedvereniging Heemschut, Zutphense Pracht, Het Palet tekenen, Zutphense Boekenmarkt Historische Vereniging Zutphen, Film Schull & Boete, Bodemvondsten uit WO2, Christiaan Harkink, Talamini IJssalon, Schuilkapel de Wildeman, Wijnhuisfonds, Oldtimer Bus van heer W. Brock.

Het bestuur van Stichting Open Monumenten Comité Zutphen spreekt haar dank aan een ieder uit voor de samenwerking in de organisatie van deze Open Monumentendagen. Het comité kan terugkijken op een zeer geslaagd Open Monumentenweekend 2022!

Wij hopen in 2023 samen met alle partijen weer een alle opzichten regulier aansprekend Open Monumenten Weekend te kunnen organiseren. Het comité kijkt daar naar uit!

Bestuur Stichting Open Monumenten Comité Zutphen,

Mevrouw H.J. Hissink-Kapper, voorzitter

De heer H. Sieben, penningmeester